

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisiu cu postu în lăintrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In străinatate pe 1 anu 10 fl. sêu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sêu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie sêu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 62.

Sibiu, 2/14 Augustu 1878.

Anulu I.

Dela adunarea generala a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu

ținuta la 4 si 5 Augustu a. c. in opidulu Simleu Silvaniei.

Numerandu dela prim'a adunare constituanta din Martiu 1861 ținuta in Sibiu, toate adunarile anuale ordinare si unele extraordinare, acesta societate de cultura nationale avu până estimpu preste 20 de adunari generali. Nici-una inse dintre cele trecute nu a fostu primita de către populatiunea respectiva cu caldura mai mare, nici cercetata mai bine, nici scopulu seu petrunsu cu mai multa agerime, decâtu se intempla acesta la Simleu. Dara ceea ce caracterisedia mai favorabile pe acesta adunare este, că preparativele prea demne de acesta ocaziune solemnă, înpreunate totu-odata cu spese considerabili, n'au purcesu dela populatiunea romanésca locale, care din oprópe 5000 suflete locuitori, abia face vreo 700 parte mai mare simplii agricultori, câtu mai virtosu dela corpulu numărósei inteligentiei nationale romanesci, care se afla in asia numitulu comitatu alu Silvaniei compusu din vechile comitete Crasn'a, Solnocu mediore si câteva enclave. Acea intelligentia grupata impregiurulu Reverentiei Sale Domnului parochu, protopopu si vicariu episcopescu Alimpiu Barboloviciu si impregiurulu Domnului m. proprietariu Georgie Popu dela Basesci (ung. Illyésfalva), că impregiuru de doue centruri, dupace luase asupra'si una parte considerabile din pretiulu monumentulu Sim. Barnuti, decise a coperi din alu seu si spesele de câteva sute impregiurate cu ținerea adunarei generale asia, cum au crediutu ddloru că e demnu nu numai de locuitorii romani din comitatu, ci de natiunea întreaga; dupa aceea isi compuse unu comitetu din fruntasi de ai sei si anume: DD. Vicariu A. Barboloviciu presiedente, asessoru la trib. r. V. Popu, că actuariu, propr. Io. Angelu, cassariu, protopopu Io. Vicasiu, control., Florianu Marcusi, G. Maioru, Sim. Orosu, Aug. Vicasiu. Alta impregiurare caracteristica fu, că locuitorii magiari carii facu marea majoritate in Simleu, pretinsera ca nicairi până acum, a participa la onórea primirei membriloru asociatiunei, in frunte cu dn. primariu Carolu Farkas, capitanu alu orasiului Car. Krisán, si ceilalti senatori; éra vreo 80 de familii fruntasie magiare isi oferira la dn. vicariu

cu tota placerea locuintiele ddloru pentru membrii din afara. „Voimu se aratamu romanilor“, disera acelea familii, „că in acesta vechia residentia a familiei de principi Báthori scimu se pretiuimu dorintia compatriotiloru romani de a 'si cultiva limb'a cu literatur'a si a merge pe calea civilisatiunei.“ Asia se intempla apoi, că membrii comitetulu asociatiunei fusera primiti alaturea cu comitetulu romanescu locale, reprezentatu aci prin dn. Vas. Popu, de către onor. magistratu in corpore afóra din opidu, sub unu arcu de triumfu, condusi in sunetu de musica si treascuri, pintre spalierile pompieriloru si in aclamatiunile multimei de locuitori esiti intru intempinare, până la alu doilea arcu din piatia, unde dn. Vicariu Barboloviciu ținè unu discursu de buna venire, inspiratu de importantia problemelor ce are se deslege asociatiunea nostra. Totu de aci vine, că bravulu domnu pretoru Andreiu Cosma veni in positiune de a concluca chiaru in calitatea sa de functionariu cu celu mai bunu resultat la scopurile adunarei actuale, cu atâtu mai virtosu, că Dn. Vice-Comite Dull avea numai espressioni simpatice pentru acea adunare, mai alesu candu dsa cunósce bine si limb'a nostra. Cătiva domni literati magiari ne cercetara siedintiele si se interessara multu de lucrările nostre. Vreo 30 din ddloru participa la banquetulu comunu, la care fusesera invitati; éra la balulu de luni cercetatu cum abia s'a mai vediutu intr'unu orasiulu că acela, venira cele mai de frunte familii magiare.

Decursulu lucrariloru adunarei se va vedea din processele verbali, care speramu se fia reflexulu adevratu alu acelora. Aci insemnamu numai atâtă, că punctele programei s'au executatu intocma. Adunarea in absentia din cause grave a venerabilelui dn. presiedente Tim. Cipariu si a dlui v.-presiedente Iacobi Bologa, dede presidiulu ad hoc in manile secretariulu G. Baritiu, care o deschise prin unu discursu improvisatu si o conduse conformu instructiuniloru ce luase dela presiedente pentru orice casu. Nici celu mai micu incidente neplacutu n'a obvenitu. In acestu punctu am admiratu, nu ținut'a cea demna si grave a barbatiloru si betraniloru, pe care o aflamu prea naturale, câtu mai virtosu portarea cea frumósa a junimei, care era prea bine reprezentata. Acesta impregiurare merita cu atâtu mai virtosu a fi relevata, că abia se inchisera luni pe la 1½ ore d. a. siedintiele adunarei nostre,

candu dupa 2 ore veni scirea telegrafica despre caderea ministrulu C. Tisza in alegerile dela Dobritieniu. Si fiindu-că locuitorii magiari din acestu ținutu dorescu caderea acelu barbatu de stat, indata sér'a se improvisa preambulare cu musica si tortie, se ținura discursuri politice la diverse puncte ale orasiului, până candu ajunsera in faci'a salei de teatru, in care se ținera balulu romanescu. In acea strada érași se mai ținè unu discursu de felicitare pentru inaintarea romaniloru in cultur'a loru nationale.

Ce semne ale timpului! Folosulu materiale dela acesta adunare este 628 fl. si 100 fl. pentru scolele romanesci locali, ca venitu curatu dela balu; dara folosulu morale este de 600 de ori mai mare.

Participarea la alegerile dietali in Transilvania.

Pre candu voru ajunge acestea linii in manile lectoriloru nostrii din provincia, partea cea mai mare din cele 75 de colegii electorali ale Transilvaniei va fi avendu pe deputatii sei. Intr'aceea rezultatele se publica neincetatu si se critica. Ne vinu si noue pe fia-care di informatiuni despre cursulu alegeriloru. Le vomu publica pe toate, inse numai successive, că-ci prea sunt multe deodata. Sunt multe, dara asia de instructive, in câtu romanii potu trage din unele invetiatura pe tota vieti'a lor.

„Au participatu si din alegatorii romani la alegeri?“ Acesta e intrebarea principale ce'si pune fia-care corespondente, si apoi isi dà respunsulu, că in adeveru au participatu si dintre romani. Inse care romani, căti, si din ce cause? Acestea sunt alte trei intrebari esentiale, la care trebuie se cautamu si se aflamu cu ori-ce pretiu respunsuri adeverate, autentice, exacte. Până ce ni se voru aduna date mai multe, că lectorii se póta argumenta cum se dice in logica, per inductionem, in cunoscintia de lucru, vomu raspunde la intrebarea ce se faci, nu scimu cui, in conversatiunea de alalta-séra, „că dupa proclamarea passivitatiei, alegatorii au remasu fóra conducere, in câtu chiaru in cercurile unde sunt cei mai multi sustienetori ai passivitatiei, romanii au fostu mai bine reprezentati la urna“.

Noi negamu de a dreptulu acestea asertiuni, si le vomu nega până candu sustienetorii nu ne voru convinge despre contrariu cu date autentice,

Foisiór'a „Observatoriului“.

Pavilionulu pe apa.

Novela de: Théophile Gautier.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

In provinci'a Canton, câteva lii — o mesura de întindere chineză — de orasiu, locuiau pórtu in pórtu doui Chinesi bogati si retrasi din afaceri. In ce tempu? acesta pucinu ne interesésa, povestile n'au trebuintia de o chronologia precisa. Unulu din acesti Chinesi se numea Tu, éra celalaltu Kuan. Tu ocupase functiuni inalte scientifice. Éra hanlin si literatu alu camerei de iaspisu; Kuan, in functiuni mai mici stiuse se 'si adune avutia si consideratiune.

Tu si Kuan, uniti printr'o rudire departata, se iubisera. Pe candu erau mai tineri, le placea a se aduna cu cătiva din vechii loru conscolarii si in serile de tómma facéu se sbóre condeiulu plinu cu negréla pe chartia in florata si prin improvisatiuni celebrau frumsetia musietielului beundu si câteva cesti cu vinu; inse caracterele loru ce nu prezentau decâtu deosebiri nesimțite ajunsera cu tempulu a fi cu totulu opuse. Astfelu o crénga de migdalu, care se bifurcă si ale carei ramuri apropiate la basa se despartu cu totul la verfu, asia ca una respandesce amarulu seu profumu in gradina, pe candu cealalta scutura zapad'a sa de flori dincolo de zidu.

Din anu in anu Tu devenea mai gravu, burt'a lui se rotundia intr'unu modu maestosu si nu facea decâtu discursuri morale, bune a fi afisiate pe stelpii pavilionului.

Kuan din contra, pareu că devine mai veselu cu câtu inainta in etate; vinulu, florile, rondunicele erau mai multu cu ete candu cantate de elu. Minte lu scapata de grijile vulgare, éra viia si sprintena ca a unui june si candu cuventulu ce trebuia virtutu intr'unu versu éra gasitu, man'a lui nu se mai indoia unu minutu.

Pucinu câte pucinu cei doui amici incepusera a se strica unulu cu altulu. Nu mai potéu vorbi unulu cu altulu fara ca se se intiepe cu vorbe ascutite si erau ca doua garduri de maracini impletite in spini si ghiare. Lucrurile ajunsera acolo, ca nu mai avéu nici-o relatiune intre ei si fia-care din ei ateranara pe fatiada caseloru loru o tablitia oprindu strictu ori carui locuitoru alu casei vecine si sub ori ce pretextu de a le mai calca pragulu. Ba, déca ar fi potutu, ar fi voitu se desradacinesse casele lor si se le mute intr'altu locu; din nefericire acesta nu era posibilu. Tu incerca chiaru se 'si vendia proprietatea; dara nu potea afla unu pretiu potrivit, si apoi mai totu-deauna este durerosu a parasi cineva tavanurile sculptate, mesele poleite, ferestrele transparente, impletiturile aurite, scaunele de bambus, vasele de porcelanu, cabinetele tapitate cu piele rosie sêu verde, tablouri care reprezentau poemele vechi si care au fostu facute cu atâtă greutate; este greu a cede altora gradina ce singuru ai plantatu cu salcii, capsuni si pruni, unde ai vediutu in fia-care primavara in florindu frumós'a flóre mei: fia-care din aceste obiecte léga ánimu omului cu unu firu mai subtile ca celu de metase, dara totu asia de greu de ruptu ca si unu lantiu de fieru.

Pe tempulu candu Tu si Kuan erau amici, pusesera fia-care din ei se le cladésca in gradina câte unu pavilonu pe marginea unui lacu, comunu ambeloru proprietati: éra o placere pentru ei de a 'si tramite din inaltimea balconului salutari familiare si de a fuma picatura de opiu aprinsu pe vasulu de porcelanu in forma de ciuperca, intreschimbandu róte de fumu binevoitóre; inse in urma neintelegeriloru pusesera se inaltie unu zidu, care despartia laculu in doua parti egale, profunditatea basinului fiindu mare, zidulu se sprijinea pe niste picóre formandu unu felu de arcade scurte, ale caroru boltituri lasau se tréca apa, pe care se desemna reflexulu pavilionului opusu.

Aceste pavilóne avéu câte trei etage cu terase. Coperisiele erau tiuguate si indoite la unghiuri ca verfurile mesiloru, erau din olane rotunde si stralucitóre

ca soldii cari captusiescu burt'a crapiloru, pe fia-care muchie se profilau fasii dantelate in forma de frundisiu si balauri. Stelpi inbracati in lacu rosiiu reuniti printr'o frisa in florata ca unu eventualiu de ivoriu, sustienéu acestu invelisiu elegantu. Picórele loru se infigéu intr'unu micu zidu scurtu, pavatu cu mici bucati cuadrate de porcelanu, dispuse cu o simetrie placuta si marginitu cu unu opritoru de unu desennu curiosu, asia ca se formese in fati'a camerelor u galeria deschisa.

Acesta dispositiune se repeta la fia-care etagiu, nu fara órecari mici deosebiri: aci cuadratele de porcelanu, erau inlocuite cu bas-reliefuri reprezentandu diferite subiecte din viati'a campenésca; o impletire de ramuri curióse formandu cotituri surprindietóre inlocuia balconulu; stalpi zugraviti cu colorii vii servéu de piedestalu unor chimere voluptuóse, unor monstri fantastici, produse alu tuturoru imposibilitatiloru combinate. Edificiulu se termina printr'o statua ce purta o parghie de bambus cu noduri egale, avendu la fia-care despartire câte unu bumbu de metalu. Interiorulu nu éra mai pucinu somptuosu: pe paretu versuri de Tu si de Li — te — pe — erau scrise de o mana abila in linii perpendiculare cu caractere de auru pe unu fondu de lacu. Foi de talcu lasau se se strecóre printre ferestre o lumina alburie, colóre de opalu, éra intre ele revare cu musietielu, micsiunele de China, zambile cu flori albe asiediate cu maiestrie, inveseleu privirea cu nuantiele lor delicate.

Quadrata de o metase superbu grifonata erau dispuse in coltiurile fia-carei camere si pe mesele, care resfrangéu radiele asemenea unor oglinde se afla in totu tempulu scobitóre de dinti, eventualii, lulele de eben, pietre de porfiru, cleste mici si totu ce trebuie pentru scrisu.

Stanci artificióse in crepturile carora salciile si aluni 'si infigéu radacinile lor, servéu ca basa la pamentu acestoru constructiuni frumóse; despre partea apele ele se sprijinéu pe blocuri nedestructibili.

(Va urma).

cu liste de alegatori că aceia, carii cum amu dice, alaltaeri s'aru fi declaratu pentru passivitate, éra eri aru fi mersu totusi la urna. In cătu pentru acei romani carii au participatu in adeveru la alegeri, avemu dreptulu se ceremu dela onorabili nostrii adversari politici, că se ne convinga, că ei au mersu la urna de buna voia, éra nu inpinsi de fortia majora, nu terorisati, nici corupti in diverse moduri. Totu asia avemu dreptulu se ceremu că se ne demustre, că atăti alegatori romani căti au participatu la alegerile de acum, voru cutedia vreodata a se da de reprezentantii intregi natiuni romanesci din Transilvani'a, ai majoritatiei locuitorilor, ai tieriei.

Voru cutedia ei se'si aróge acelu dreptu? O arogantia că acésta nu si-ar mai avea parechi'a in tóta istori'a moderna a parlamentarismului europénu. Dupa noi, nici chiaru sum'a totale a alegatorilor conserisi pe temeulu legei din 1848 modificata in anul 1874 prin diet'a Ungariei, nu póte fi expressiunea vointiei generale a locuitorilor din marele principatu alu Transilvaniei. Vointi'a tieriei s'a potutu manifesta mai bine atunci, candu dupa legea din 1863 avea la 93 de mii alegatori, éra nu astadi, candu numerulu totale abia ajunge la $\frac{1}{3}$ parte din acea cifra, si candu chiaru in acelea vreo 30 mii se afla mai multe mii de „nemesiuti“ proletari, privilegiati din vechiu, si totu atâtea mii profesionisti magiari saraci că vai de ei. Asia dara participarea catoru-va sute séu mii de romani manati la urn'a electorale, considerata din punctu-de vedere alu natiunei nóstre si alu drepturilor ei la care aspira in acésta tíera, este si remane nulla si neadvenita, chiaru si in acelu casu, candu ei aru fi alesu de buna voia, éra nu goniti prin fortia majora. In cătu pentru batjocur'a si rusínea ce'si facura aceia, carii detera voturile loru la candidati cu totul necunoscuti si la neromani, de aceea se aiba parte numai densii.

Acestea premisse, trecemu la inregistrarea casurilor, din care se va vedea la lumin'a dilei, cum au decursu alegerile dietali in Transilvani'a. Cá se fimu cătu se póte de imparziali, vomu reproduce, alaturea cu corespondentiele nóstre, si casuri descrise in diarele magiare.

In comitatulu Fogarasiului mai intregu romanescu, ati vediutu in Nr. 61 alu acestui diariu, că in mani'a teribilei pressiuni, totusi din 3700 de alegatori numai pe 1200 au potutu duce la urnele celor doue colegie elect. Scótetii din acei 1200 pe magiarii, sasii, jidovii din opidulu Fagarasiu, pe sasii din respectabil'a comuna Sierpeni (Siarcai'a) si pe multimea „boierilor“ cu votu virile, fóra censu, si atunci numerulu adeveratiloru alegatorii romani din 80 mii locuitori scade la 6—7 sute. Dara ce ne spune aci insusi ministerialulu „Kelet“ din 11 Augustu?! Câteva septemani mai inainte, agitatorii (Kortes) si charlatanii au mersu din comuna in comuna, au dusu pe alegatori dintr'o betia in alt'a. Restulu se scie.

In Gherla (Armenopole, Sz.-Ujvár). Decursulu alegerei din acelu colegiu, plinu de abuserile cele mai scandalóse, este singuru de ajunsu spre a judeca dupa elu pe tóte celelalte. Acolo candidatulu ministeriale era Bogdán Jakab, fostu odenióra consiliariu guberniale, éra alu opozitiunei Antoniu Molnár, pe care ministeriulu cu nici-unu pretiu nu voia se 'lu védia in dieta. Éta ce mesuri se luara contra lui. Prefectulu (comes supremus) br. D. Bánffy merse mai antaiu la primariulu orasiului, cá se 'i arate unu fermanu amerintiatiu pentru casulu candu orasiani nu ar alege pe B. Jakab, ii spuse totuodata, că patru individi, A. Molnár, B. Lukács, profesorulu D. Szilágyi si A. Pulszky nu voru fi suferiti se intre in dieta. De aci prefectulu trecu la judele r., carui ii spuse, că de va cutedia elu si subordinatii sei se agitedie pentru Molnár, voru fi destituiti, éra déca nu voru vota pentru Jakab, voru fi chicanati, intrigati, (székírozva), până ce 'si voru da dimissiunea, că-ci ministrii ceilalti nu intielegu independenti'a judecatoriloru asia precumu o intielege Pauler, éra cerculariulu seu de deunadi este consideratu de secatura (lári-fári). Indata apoi dn. prefectu apucá pe preas: sa episcopulu diecesanu Mich. Pavelu, carui ii promise episcopi'a cea bogata dela Oradea, déca va ajuta din resputeri pe ministeriu, éra la casu contrariu — se tiena minte.

La unii canonici le promise fia-caruia in parte episcopi'a Gherlei. Inspectorulu de scóle, faimosulu Lieber Josef, avu missiunea se promita docentiloru, la unulu pensiunea intrega, la altii dispensatiune de examene pedagogice. Postmaistrulu si mediculu casei corectorie, cari trecea de partisani ai lui Molnár, primisera porunci aspre dela B.-Pesta, cá se nu cutedie a misca ceva pentru candidatulu loru,

că voru fi destituiti. La tóte acestea se adaogemu activitatea extraordinaria a subprefectorulu (Szolga-biro), dela carii dependu primarii, notarii si toti ceilalti deregatori comunali, ei si „platile loru“.

In fine vediendu prefectulu Bánffy, că nici asia nu va scóte pe Jakab din urna, chiamá la sine pe A. Molnár si 'i dise: Da-te in partea ministeriului si cá mane ai se fii nu numai deputatu, ci si profesorulu la universitatea din Clusiu. Nu vreu, fu respunsulu. Atunci br. Bánffy catranitu adaose: Amu se aruncu in cumpana câteva mii, si tu totu nu vei fi deputatu. — Asia se si intemplá: B. Jakab fu alesu, Molnár carele nu avea bani de datu, nici promissiuni de facutu, cadiu, inse cu onóre.

Tóta acéstea istoria, pre cătu de scárnava, pre atâtea de instructiva, se póte citi multu mai pe largu in celu mai renumitu diariu magiaru Pesti Naplo Nr. 194 din 10 Augustu a. c. Invetiatura: In acelu comitatu Solnocu-Doboca imens'a majoritate de locuitori este romanescá; dintre pucini magiari au votatu mai multi pentru Molnár; armenii din Gherla s'au impartitu; dara apoi pe br. Bánffy l'a costatu ostenéla nespusa cá se 'si castige macaru dintre romani atăti alegatori pe langa functionari si deregatori, cá se póta avé Jakab majoritate. Deci se vede curatu, că din unu cercu asia mare numai pucini romani au mersu la urna, éra ceilalti au fugitu. Corespondenti'a particularia ce avemu dela Gherla, va urma in Nr. viit.

Comitatulu Selagiu. (Omoru intre alegatori). In diariulu magiaru, Szilágy Nr. 31 citimu dela orasiulu Tasnadu, că alegatorii Mogyorosi Ferencz si Szigethi István omorira in 28 Iuliu pe concetatienu loru Zsidó Sándor, din cauza că acesta lucrase cu energiá pentru alegerea candidatulu Szongott din opozitiune. In alte colegie inca era periculu mare de a se versa sange, din care cauza miercuri in 7 mergea câte 80 de soldati pe la locurile de alegeri.

Dela alte câteva colegii electorale diarele magiare aducu scirea, că la alegatorii sateni se impartira sub titlu „bani de drumu“ câte 2 fl. pe di, apoi mancare si beatura cătu la luá pielea. Despre câteva „inteligenti“ s'au facutu aratari la tribunalele criminali, că au luat bani din grosu.

Brasiovu, 13 Augustu. (teleg.) Pentru cetate si suburbie s'au alesu prin coalitiunea catholiciloru germani si magiari cu calvinii si cu romanii, veteranulu advocatu Iosifu Mayer si advocatulu Nicolae Stravoiu, ambii gubernementali. Asia dara voru avea si romanii din Transilvani'a unu O'Connel cerutu de cătra partid'a activitatiei parlamentarie in conferenti'a din 20 Iuliu a. c. Dorimu din sufletu, cá dupa trei ani se'i potemu felicita, precumu nu'i potemu astadi.

In Beiusiu fu alesu dn. adv. Parteniu Cosma in urm'a unei batalii furiose intemplete intre romani si magiari; batai'a provocata de magiari.

In cerculu Ceica s'au alesu éra si profesorulu Alesandru Romanu cu majoritate, că-ci astadata avu rivalu.

De pe campulu de resbelu.

Temerea nóstra eesprimata in numerulu precedente, ca nu cumva campulu de insurectiune din Bosni'a si Hertiegovina se se schimbe in campu de resbelu, au fostu confirmata pe deplinu prin cele intemplete de atunceá incóce. Cu cătu armat'a de ocupatiune inaintédia mai multu spre centrulu aceluor provincii, cu atátu lupt'a insurgentiloru devine mai intensiva si mai inversiunata. Dupa luptele de avangarda la Maglaj si la Zepce au urmatu in 7 l. c. o batalia formala si sangerosa la Jaice, care a duratu 9 ore. Numerulu insurgentiloru se fi fostu aprópe la 20,000, intre care si bataliöne intregi de redifi, armata regulata turcésca din Asia mica. Precumu ne spunu telegramele sosite despre acea batalia, perderile insurgentiloru se fi fostu enorme. Dara ale trupeloru austriace? Despre acésta inca nu se scie nimicu positivu si ii sta in voia fia-caruia a isi cugeta ce va vrea, până candu „Monitoriulu din Viena“ va incepe cu publicarea listeloru autentice ale celor morti si raniti. In totu casulu avemu si noi pierderi. Colón'a principala a armatei de ocupare, dupa ce au luat nu fara lupta Travniculu, se afla acuma pe drumu spre pasulu Vranduk. Intre pasulu acesta si intre Maglaj voru avea trupele nóstre lupta grea. din caus'a terenului nefavorabilu. Sioséu'a Brood-Serajevo duce preste Usora la pasulu Vranduk, de alungulu tiermurelui stengu alu Bosnei, intr'o distantia de celu pucinu patru ore. Dela pótele muntiloru dela Vranduk până la castelulu cu acelasu nume, sioséu'a sierpuesce de alungulu

acelu pasu îngustu, preste coline ripóse si inalte, care cadu verticalu până la tiermurele riului Bosna. O parte a drumulu este taiata in stanci, éra cealalta diumetate este asediata pe piloti. Preste totu latimea lui nu este mai mare de patru metri. In apropierea castelului d'abea are o latime de doui metri asia, ca n'are locu se tréca mai multu de unu caru. Inca dela edificarea acelu castelu s'au luat in considerare o eventuala aparare a lui. De pe inaltimea lui se póte domina sioséu'a in drépt'a si in steng'a. De alungulu acestui pasu dela Vranducu este possibila o aparare puternica si intensiva, mai multu inse la castelu insusi. Cu 100 ómeni se póte oppune cineva la o armata mica, pe care o póte nu numai opri, dara si nimici.

Credemu deci, că acésta este chei'a positiunei actuale a insurgentiloru; o Plevna séu o Grivitia in miniatura. Ea trebue luata cu ori-ce pretiu, déca armat'a voiesce se inaintedie si se scape de periculu, ce o amenintia in spate din partea bandeloru de insurgenti, care se formésa si se organisésa in dosulu si in flanculu armatei de ocupare.

Este, credemu de prisosu a mai adaoge, că tóta lumea si in prim'a linia popórale monarchiei astépta cu o nerabdare febrila buletinele de pe campulu de resbelu, cari sosescu cam tardiu si sunt concepute in termini, cari permitu a crede, ca aceea drama ce s'au inscenatu in acele provincii turcesci, va costa inca multe si mari sacrificii de sange si de bani.

Protocolulu Congresului de la Berolinu

Estragemu partile cari privescu Romania.

Comitele Andrasy esprima dorinti'a ca delegatii Romani sa fie ascultati in aceleasi conditii ca ministrii Greciei.

Presedintele anuntia, in consecintia, ca se invita reprezentantii Romani a lua parte la siedintia viitoare de luni.

Congresulu incepe discuti'a articoleloru tratatului dela San-Stefano, relativu la Romania. Presedintele citeste alineatulu I al art. 5 ast-felu conceptatu:

„Sublima Pórta recunósce independenti'a Romaniei, care va face se valoreze drepturile sale la o indemnitate ce se va desbate de cătra ambele parti.“

Presedintele intréba, deca congresulu este dispusu a mentinea fara conditie, principiulu ce figuréza in acelu alineatu, séu de a subordona acestu principiu casulu candu Romania ar voi se primésca intinderi teritoriale ce densa se pare de acumu ca refusa. Altetia Sa nu are o parere personala asupra acestui punctu, dara doresce sa afle, déca reprezentantii altoru puteri considera independentia Romaniei ca legata de recunóscerea de catre acestu principatu, a tratatului dela San-Stefano, in totalitate, si déca nu privescu prin urmare ca legata una de alta ambele cestiuni de independentia si de mariri teritoriale.

Comitele Corti observa, ca preliminariele tratatului dela San-Stefano au fostu facute intre Russia si Turci'a si ca Romania nu au potutu se ia parte la acele preliminari, fiindu pusa sub suzeranitatea Portii. Escelentia Sa nu crede ca ar fi dreptu ca principatulu se fie in acelasi gradu legatu precum este gubernulu otomanu. Elu nu crede ca ar fi oportunu se se faca ca independentia Romaniei s'atarne de adesiunea ei, la stipulatiile ce o concerne.

Comitele Siuvaloff nu impartasiesce acésta parere. Romania a proclamat, in adeveru, insasi independentia sa, dara acésta independentia nu póte fi efectiva fara consimimentulu Europei, si Congresulu este in dreptu de a statori, fara a cauta déca Romania este angagiata séu nu prin cele-alte articole ale tratatului dela San-Stefano.

Lordulu Beaconsfield a vediutu, cu cea mai mare parere de reu, stipulatiile articolului XIX ale tratatului dela San-Stefano, relative la Basarabia. Mai antaiu acésta combinatie este o imixtiune in tratatulu de la 1856 si numai o eestrema necesitate ar fi potutu scusa schimbarea a unui actu atátu de solemn. Ce e mai multu, nu s'a facutu pomenire de acésta necesitate, alu duoilea pentru Escelentia Sa ar fi grava eróre de a considera acésta stipulatie ca unu simplu schimbu de teritoriu intre doua state. Articolele 4 si 20 ale tratatului dela Parisu contistuescu unu angagementu luat intre poteri Europeane si Russia cu scopulu de a asigura libera navigatiune pe Dunare, si Escelentia Sa nu gasesce nici o garantia in privintia acestei libertati in tratatulu dela San-Stefano. Prin art. 4 al tratatului dela 1856, poteriile aliate s'au angagiatu a restitui Imperatului Russiei tóte pamenturile ocupate de trupele loru, dara sub conditiunea aratata la art. 20, ca o rectificare a fruntariei russe va avea locu in Basarabia pentru a da o sigurantia mai mare pentru libera navigatiune pe Dunare. Era dara unu angagementu luat catre Europa. Adi inse gubernulu rusu si propune retinerea pamenturiloru restituite, fara se indeplinésca conditiile sub care au fostu restituite. Primulu plenipotentiaru alu Engliterei cere pentru o situatie asia de grava tóta solitudinea Inaltei Adunarei. Lordulu Beaconsfield deplange ingerinta acésta in tratatulu dela Parisu, si protestéza contra ei, fara sa se preocupe déca schimbulu este sanctionatu séu nu de posesóriloru actualu. Cei alti semnatori ai tratatului dela Parisu, declinandu ori-ce interventiu in acésta afacere, primulu plenipotentiaru alu Marei-Britanie, n'ar potea se consiliese pe gubernulu Reginei se mentie cu fortia stipulatiile acestui tratatu, dara protestéza in contra acestui schimbu si astépta explicatiile ce colegii sei din Russia

ar putea da asupra angagiamentelor ce Suveranulu loru va lua pentru apararea libertății Dunarei.

Principele Gorciacoff crede ca si Lordulu Beaconsfield, ca libera navigatie a Dunarei este unu interesu european; daru Altetia Sa nu vede ce influentia ar putea avea asupra liberei navigatii pe Dunare cestiunea Basarabiei. Romani'a n'a contribuit in nimicu la ameliorarea navigatiei Dunarei. Fara indoiala, tratatulu dela Parisu a datu Moldovei o parte din Basarabi'a si Delta Dunarei, dara la 1857 aceleasi poteri au inapoiatu Delta Turciloru, facendu ast-feliu Moldovei unu serviciu, nefiindu densa in stare de a executa lucrurile necesare pentru liberulu accessu la gura dela Sulina. De atunci comisia européa a Dunarei a executatu mari lucrari, care au avutu de resultatu avantaje importante pentru comerciulu lunei.

Altetia Sa considerandu cestiunea sub altu punctu de vedere, amintesce ca la 1856 Basarabi'a a fostu legata numai de Moldova, la o epoca candu principatele trebuiau se remae despartite. Mai la urma, Valachia si Moldova s'au unitu impotriva tratatului dela Parisu, si fara nici o grije de impotrivi a cabinetelor europene. Principatele Unite au alesu unu Domnitoru strainu, caruia, altmintrelea Altetia Sa 'i pórtá celu mai profundu respectu; situatia deci nu mai este adi totu aceeași, ca mai nainte. Principele Gorciacoff declara, in fine, ca guvernulu seu n'aru putea nici intr'unu chipu se parascesca acésta cestiune, si spera ca Lordulu Beaconsfield nu va persista asupra obiectiunilor sale, candu Escelentia Sa va fi incredintiata ca libertatea Dunarei nu va fi lovita de locu prin retrocesia Basarabiei.

Comitele Siuvaloff dice ca, déca a intielesu bine observatiile d-lui prim-plenipotentiaru alu Engliterei, nobilulu lordu regreta ca tratatulu dela San-Stefano constituie o imixtiune in tratatulu dela 1856, prin care Russia s'a angagiatu in fatia Europei. D. plenipotentiaru alu Rusiei crede de datorita sa se amintesca ca tratatulu dela San-Stefano este o conventie preliminară, neavendu fortia obligatóre de catu intre cele doua puteri contractante si priu care Russia a voitu se insciintieze mai dinainte pe guvernulu turcu de ce are se céra mai tardiu Europei. Cu acésta intentie Russia a venit la Congresu dupa o lupta lunga si victoriósă. Nobilulu lordu a adaogatu, ca nu privesce retrocesiunea Basarabiei ca necesara. Comitele Siuvaloff cugeta ca lordulu Beaconsfield n'ar putea se nu recunosca ca, pe catu tempu o natiune isi-a reluat posesia unei parti de teritoriu rapita de unu resboiu trecut, este dificilu de a obtiené, ca o natiune sa renuntie la unu teritoriu dobanditu din nou. In ceea ce privesce libera navigatie a Dunarei, d. plenipotentiaru alu Rusiei va presenta órcari explicari cari 'i se paru indestulitóre spre a satisfacé pe lordulu Beaconsfield. Russia ar fi potutu privi cestia Basarabiei ca o cestie de ambitiune si de interesu, séu ca o cestie de onóre. Russia a voitu se o reduca la o cestie de onóre si pentru aceea nu cere inapoierea partilor teritoriului, a caruia posesie ar fi potutu se constituie o amenintare séu celu pucinu o ingerintia in libera navigatiune a fluviului. In fine, ea ofera, in schimb Romaniei unu teritoriu mai intinsu cuceritu cu pretiulu sangelui ei si care trebuie se fie consideratu ca bine luat. Comitele Siuvaloff este convinsu, ca Romani'a nu perde cu acestu schimb. In cea ce privesce integritatea si independentia Romaniei, Escelentia Sa crede, cu lordulu Beaconsfield, ca asemenea principii nu trebuiesc se fie exprimate numai prin cuvinte, dara trebuiesc se fie óre-cum o realitate. Insa Romani'a n'ar putea se apere in realitate independentia si integritatea ei, pe cata vreme va persista a trai pe pamenturile unui mare imperiu, care se vede in dreptu de a revenдика unu petecu din vechiulu séu teritoriu. Comitele Siuvaloff este tare incredintiatu ca Romani'a insasi, ca si Europa intréga, are interesu a vedea acésta cestiune resolvata in sensulu aspiratiuniloru legitime ale Rusiei.

Principele Gorciacoff dooresce a adaoga o observare relativa la valórea schimbului.

Romani'a n'ar obtini numai dupa unu resboiu la care a luat parte, independentia si deramarea fortaretielor cari 'i amenintiau sigurantia. In favórea ei s'au stipulatu aneisiuni eventuale, cari ar mari teritoriulu seu in proportia de 3,500 kilometri patrati in intindere, de 80,000 capete ca poporatie, in comparatie cu ce ar ceda, si care 'i va asigura, afara de Delta Dunarei, ce 'i sa fostu luat de Europa la 1855, nisce districte fertile ca Babadaghulu si unu bunu portu de comerci pe marea Négra.

Gubernulu Imperialu alu Rusiei este hotaritu deci nu numai de a mentienea unu dreptu, dara a se pune pe calea ecuitatiei regulandu, pe base mutuale avantagióse cu guvernulu romanu o cestiune, fara solutia careia ar fi imposibilu de a se stabili, intre Russia si Romani'a, bunurile raporturi necesare la consolidarea pazei in Orientu.

Altetia Sa considera ca aceste consideratii arata in destulu, ca Russia nu cere mai multu decâtu da. Principele Gorciacoff mai vrea se amintesca ca, in realitate, tóte drepturile si privilegiile Romaniei 'i-au fostu asigurate prin sangele rusu. Nu s'a incheiatu nici unu tratatu intre Russia si Turcia, de unu secolu, fara a se stipula ceva in favórea Romaniloru. Altetia Sa dooresce se mai adaoge o observatie psychologica si regreta de a constata ca déca, in viatia privata, se intempla adese-ori ca, facendu unu serviciu unui amicu, elu se devie pe urma inamicu, acestu adeveru se aplica mai multu inca in politica. Principele Gorciacoff se marginesce a cita esemplulu Romaniloru, si crede ca observatia sa póte se linistesca in totulu pe acei cari se temu, ca Russia va dobendi devotamentulu absolutu alu poporatiuniloru, in favórea carora 'si-a impusu cele mai mari sacrificii.

Principele de Bismarck declara ca, in catu privesce necesitatea de a asigura libera navigatie pe Dunare, impartasiesce cu totulu ideile d-lui primu plenipotentiaru alu Engliterei, dara nu vede ca este o necesitate intre libertatea Dunarei si retrocesiunea Basarabiei. Se aso-

ciaza, in ce privesce Basarabi'a, cu opiniunea plenipotentiariloru rusi, avendu in vedere mai pucinu interesele Rusiei decâtu pacea statornica a Europei. Altetia Sa crede ca tratatulu dela Parisu ar fi fostu mai solidu déca s'ar fi inlaturatu acésta cestiune de amoru propriu, acésta miciorare de teritoriu, care nu atingea de locu puterea unui Imperiu asia de mare. Principele de Bismarck cugeta ca opera Congresului ar fi incompleta, déca Inalta Adunare ar lasa se subsiste o dispositie, de la care ar depinde in viitoru o amintire durerósă pentru natiunea rusă, pe catu tempu schimbulu propusu nu pare a fi contrariu intereselor Romaniei. Se teme ca Congresulu nevoindu a satisfacé simtiementulu istoricu alu Rusiei, se nu micioroze sortii duratei operei sale.

Presedintele crede in sa, ca ar fi preferabilu de a amana discutiunea pana in momentul in care reprezentantii romani voru fi fostu ascultati in siedintia de Lunea viitóre. Apoi adaoga, ca dooresce a pune la ordinea dilei a viitórei siedintia, déca va fi loculu, cestiunea Muntenegrului dupa ca se va termina aceea a Romaniei.

Acésta propunere este acceptata de Congresu.

Delegatii romani, D-nii Bratianu si Cogalniceanu sunt introdusi, si presedintele 'i róga se ia cuventulu spre a explica opiniile si apretierile guvernului lor asupra punctelor tratatului dela San-Stefano privitóre la densii.

Dn. Cogalniceanu multiamesce congresului ca a bine-voitu a admite pe reprezentantii romani si da cetire memorandumului cunoscutu.

Dn. Bratianu citește apoi óre-cari consideratiuni asemenea cunoscute.

(Va urma.)

Correspondentie particulare ale „Observatorului“.

— Dela Aradu primiramu in 9 l. c. urma-
toriuulu actu spre publicare :

Domniei Sale, Domnului Mircea B. Stanescu, advocatu in Aradu. Confirmandu-se faim'a, cumca Domnia Ta ca presedinte alu comitetului executivu alesu de catra conferinti'a romana tienuta in Aradu in 23 Iuliu a. c. pentru realizarea resolutiunei de passivitate decretata in acésta conferentia, in contra acestei resolutiuni, si in contra angagiamentului de solidaritate, luate ambele in unanimitate chiaru sub presedinti'a Domniei Tale — ai primitu candidatura de deputatu dietalu in cerculu electoralu de Tinca, in Bihori: noi subscrisii membrii ai acestui comitetu adunati in siedinti'a sa de astadi, avendu aceea convingere, cumca acésta procedura a Domniei Tale constituie o flagranta infractiune a resolutiunei si solidaritatii de passivitate, o declaramu, ca nu suntemu nici in stare, nici dispusi, de a Te urmari si de a lucra si pe mai departe impreuna cu Domni'a Ta pe acestu terenu; deci am hotaritu si te rugamu prin urmare, se binevoiesci a primi dimissionarea Domniei Tale de membru si presidentu alu comitetului executivu, pe carea ne grabimu se Ti-o damu prin acésta.

Datu din siedinti'a comitetului executivu de 7, tienuta in Aradu in 5 Augustu 1878.

Georgiu Popa m. p. Alesiu Popoviciu m. p.
Ioanu Belesiu m. p. Ios. Popoviciu m. p.

Dr. Nicolae Oncu m. p.

Saliste, 5 Augustu 1878. (Alegere). Domnule Redactor! In fine éta ca s'au aflatu si in opidulu Saliste astadi nisce epigoni resariti din sinul natiunii romane, cari se incumetara si trecura fara cea mai mica consideratiune preste conclusulu conferentiei din Sabiiu dela 20 Iuliu a. c. Si cine sunt acestia? Judii de pre la satele din cerculu Salistei si cu notarii comunali, cu judele regiu cercuale, cu vice-notariulu seu si cu vr'o 2—3 alegatori din poporu.

Acestia se constituira astadi intru un'a conferentia asia numita premergutoria, si au alesu de presedinte pre judele regiu din locu; éra acesta cu unu pathos deosebitu li au tienutu celoru vreo 22—23 de judi comunali, notari si ampoiati un'a cuventare asia, încatu de nu eram destulu de tare de cugetu si simtiri, érá pe aci se me incurce dialectic'a maiestrita a acestui ampoiatu, bine dichisitu de altmintea in istoria patriei. Dupa presedinte s'a sculatu notariulu Zacharia si a disu aceleasi ca si domnulu seu. Toti au tacutu; numai unu singuru notariu din Tilisca s'a sculatu si a disu, ca conferenti'a e compusa tóta din ampoiati; deci se se chame poporulu alegatoriu si se nu calcamu preste conclusulu conferentiei din Sabiiu; e de parere, ca conferenti'a asta se nu decida nimica, nefiindu si alti alegatori independenti.

De a surda! cá-ci judele regiu Maximu a respunsu, cá si elu este alegatoriu si cu elu toti cei presenti, si ei daca concludu ceva, concludu numai pentru ei cáti sunt acilea, nu si pentru altii, pentru cá asta nu le stá in dreptu; asia au facutu si cei din Sabiiu, ei au decisu passivitate numai pentru ei cáti au fostu in acea conferentia, dar nu si pentru cei ce n'au luat parte la ea.

Au mai disu acestu vechiu si terribile activistu, cá déca noi Romanii voimu se facemu ceva, apoi lucrulu nu se face asia, cumu l'au facutu conferenti'a din Mercurea, Alb'a-Julia si Sabiiu, ci se facemu unu meetingu cumu se cade, cumu au facutu ómenii nostrii cei harnici din 1848, se adunamu vro 40000 de alegatori si apoi se deliberamu, de vremu activitate sau passivitate, si apoi atunci si nume atunci putemu dice ca

au vorbitu natiunea, dar nu 61 sau 29 sau 100 etc. pentru ca asta este una arogantia necuviósă*).

In modulu acesta s'au exceptoratu numitulu jude regiu si cu totii ceialalti au disu, ca ei voteza pentru cá Romanii din acestu cercu se fia pentru activitate si se se duca la urna, si ce e mai multu, se votedia pentru candidatul regimului.

Acumu spune-ne dle redactoru, ce se mai cugetamu noi despre ómenii nostrii?

(Epilogulu acestei scrisori ilu suprimemu in interesulu pazei dintre noi, reflectandu pe dnulu core-spondente totu-odata la relatiunea dela Gherla, comunicata mai in susu, din care se vede curatu, cá functionarii de tóte categoriile lucra la comanda, la carii apoi se alatura si aspirantii la functiuni).

— Dela Brasiovu. Din darea de séma, cuprinsa in N. 60 alu „Gazetei Transilv.“ despre o conferentia electorala tienuta in 23 Iuliu st. v. a. c. din partea romaniloru brasioveni estragemu urmatórele:

Din 350 alegatori se intr'unira in diu'a anumita numai vreo 50 individi in sal'a cea mare a gimnasiului romanescu din Brasiovu, in urm'a apelului datu de presedintele comitetului de actiune d-lu fiscalu si advocatu Ioanu Lengeru. Se adunara numai 50 individi, de si precum se exprima raportorele „Gaz. Trans.“ „au fostu chiamati din casa in casa prin vatasiei“. Conferenti'a se deschise la 2 óre p. m. sub presedinti'a d. I. Lengeru, care printr'o cuventare lunga s'a silitu din tóte puterile a capacita pe cei nepricepetori, cá numai pe terenulu activitatii este mantuire si fericire, si cá passivitatea este ruina materiala si morala. Cá notariu fu alesu prof. dr. I. Bozocanu. Ca unulu din primii oratori luá cuventulu dr. V. Glodariu aratandu, cá reprezentantii romani comunali in numeru de 25 insi au fostu tienutu sub presiudu d-lui advocatu N. Stravoiu in cancelaria directiunei gimnasiale o adunare, in care s'au alesu doui deputati, cari s'au transmis la Sibiiu la conferinti'a alegatoriloru romani, cá se apere vederile acelei adunari, adeca: activitatea parlamentara**). Dupa dr. Glodariu vorbi d. adv. Octavianu Sorescu, facundu prepunerea, ca deputatii trimisi la Sibiiu se raportedia. Atunci ia cuventulu d. adv. N. Stravoiu si spune cele petrecute la conferinti'a din Sibiiu, declarandu, ca densulu nu recunosce aceea conferintia de autoritate competente de a aduce concluse valide, cari se oblige pe toti romanii din Ardelu in cestiunea alegeriloru, si cá acolo nu s'au adusu nici unu conclusu formalu in privinti'a solidaritatii (sic!). Dlu Glodariu intréba apoi pe presidiu, ca deputatulu romanu care s'ar alege la dieta, de ce partida trebuie se fia: de cea guvernamentală, de cea opositionala magiara, séu de cea opositionala nationala. Presedintele care nici nu era competente se respundia la ácea intre-bare, trece la ordinea dilei si la scopulu acelei conferentie, adeca: romanii brasioveni se aléga la dieta séu nu? La cestiunea acésta vorbi mai antaiu domnulu capitanu in pensiune Ludovicu Romanu aparandu cu caldura (si preste asteptare) politic'a resistentiei passive in intielesulu concludeloru aduse in conferenti'a dela Sibiiu. Vorbi dupa aceea dlu adv. Octavianu Sorescu, cu multu focu si mare pathos pentru activitate. Urmá apoi dr. Glodariu, care cu istoria in mana documentá, cá dusmani'a si ur'a intre romani si unguri nu datédia de ieri de alaltaieri, ci de o mie de ani. Dlu St. Iosifu, actualulu vice-rectoru si directoru presuntivu alu gimnasiului romanescu gr. or. din Brasiovu, combatu pe dlu Glodariu. Asemenea si profesorele Iulianu Filipescu, care prin fanaticulu seu zelu pentru activitate provocá unu incidentu fórté regretabile, si rusi-natori propunendu, cá pe neimpacatulu seu colegu dr. Glodariu, adunarea puru si simplu se ilu scótia la aeru curatu, ca ddni activisti se nu mai fia suparati cu obiectiunile lui. Intr'adeveru, acestu metodu alu tenerului profesoru Filipescu de a scóte afara cu fortia pe adversariulu seu politicu face onóre propunetoriului! In urma dlu presedinte face cunoscutu, ca dlu advocatu Ios. Puscariu***) a renuntiatu la candidatura in favórea adv. Nic. Stravoiu 'si asia dlui se proclama de candidat alu romaniloru, unguriloru, si nemtilor catolici.

Proclamandu-se apoi d-lu N. Stravoiu, intre strigari de „se traiésca“ de candidat, densulu urcandu-se la tribuna, spune celoru presenti, ca n'are programa bine formulata si precisata, cá nu se va alatura la nici-o partida, ci va apara interesele romanesci pe catu ii va sta in potintia. Cu alte cuvinte: va intórce mantau'a in partea aceea, din care va sufla ventulu mai tare. Dlu Glodariu combatu program'a candidatului, dicundu cá ea nu este program'a nationala romana. In tempu ce combatea Glodariu program'a lui Stravoiu, alegatorii disparura unulu dupa altulu din sala asia, ca presedintele de abea potú inchide adunarea cu cátiava insii.

Procedur'a celoru 50 dela Brasiovu nu are trebuintia de nici-unu comentariu, cá-ci fiacare lectoru e in stare se si-lu faca singuru si se védia cu profunda intristare lips'a totale de educatiune si maturitate politica la ómenii trecuti prin cine scie cáte facultati juridice si filosofice.

*) Dnu oratoru a uitatu cu totulu, cá in Transilvania nu avem legile Angliei, si cá nu ne aflamu nici in epoca de revolutiune cá in 1848; prin urmare cá chiaru dlui cá jude r. ar fi obligatu a sparge unu „Meeting“ cu baioneta. Conferentiele nostre national electorali isi cunoscusera sfera lor de influentia asupra natiunei celu pucinu asia de bine cá dn. Maximu pe a sa; nu si-au arrogat nimicu mai multu, decâtu influentia morala, care nu se póte denega la nici-unu individuu onestu.

Red.
**) Asia dara dd. Stravoiu et Filipescu au venit la Sibiiu numai in numele a 25 brasioveni?!

Red.
***) Va se dica d-lu adv. Ios. Puscariu totusi au candidat pentru cá altcum n'ar fi potutu renuntia in favórea d-lui adv. N. Stravoiu, Candidatur'a d-lui a fostu publicata de repetitóri in diarele unguresci si nemtiesci, si numai dupa aceea reflecta e „Obs.“ la deusa.

In locu de orice altu comentariu pe care l'amu potea face asupra celor relatate, ne marginimu a ne exprima dorerea si mahnirea vedindu, că tocmai din partea a doua gimnasia romanesci, adeca din celea dela Nassaudu si Brasiovu, profesorii iau initiativa pentru o politica umilitore si degradatore pentru natiunea romana. Vorbimu despre acei d-ni profesori, cari au aflu cu cale a se deslipe de corpulu nationalu, a sparge solidaritatea si a indamna pe natiune se isi plece capulu, pentru-că se nu ilu taie sabia. Oh, Lazare, Lazare! unde esti tu, care ai scapatu scól'a romana si ai sfarmatu jugulu fanariotu, se vedi pe urmasii tei plecandu'si capulu, inchinandu-se si inlesnindu prin portarea lor sugrumarea scól'eloru de dincóce de Carpati! Acésta era óre mangaierea si bucuria la care ne asteptámu, că se vedemu si audimu „pe stipendiátii natiunei“ violandu palatulu muselor prin discusiuni si certe politice, a renuntia la viitorulu natiunei, a ii disputa sacrele ei drepturi la eesistintia si a ii sterge ca cu unu burete totu trecutul ei istoricu? Ce incredere mai póte avea natiunea si parintii scolariloru si ai scolaritiloru, in profesori, cari in locu se tiena viiu si se nutrésca amorulu de patria si de natiune, din contra prin faptele si vorbele lor ilu inabusescu, ilu degrada si ilu batjocorescu? Acele gimnasie, care s'au edificatu si se sustieniu prin bani romanesci, nici-decum. din budgetulu statului, au fostu ele infintiate dupa mari si multe lupte si sacrificii ale parintiloru nostri, pentru-că se devina cuiburi, in cari junimea nóstra se se desnationalisedie si se se crésca in ele renegati, cari se infiga apoi pumnalulu in ánim'a propriei lor mame si se se lase a fi intrebuintati cá toporiste in securea inamicului seculariu si juratu alu elementului romanu? Sunt óre acei d-ni profesori functionari ai statului, cari isi tragu lefile din budgetulu ungurescu, séu sunt ómeni independintii, cari ocupa posturi la institute curatu private? Déca d-loru au desperatu la viitorulu natiunei si sunt infectati de veninulu pessimismului si alu nihilismului, pentru ce nu au atáta energia de caracteru, lealitate si bunu simtiu, ca se declare pe fatia, că se lapeda de natiune si se tréca cu stindarde falaine in castele inamicului. Atuncea celu pucinu am sci cu cine avemu de a face si natiunea isi-ar lua mesurile sale preventive fatia cu pericolulu ce o amenintia chiaru din midilocolu ei. Pentru-ce mai ambla mascati, candu adeveratele lor motive si intentiuni sunt vedite cá lumin'a dilei? Josu deci masc'a, pentru-că se se termine odata acestu carnevalu politicu, in care d-loru jóca unu rolú atátu de echivocu, nevrendu se se strice nici cu diavolulu si nici cu Belzebub. Ori una ori alta. Ori purtative cum ve este vorba, ori vorbiti precum ve este portulu.

In cátu privesce calomni'a si sburdát'a imputare, ce s'au aruncatu, din partea unui d-nu advocatu din conferintia dela Brasiovu, in fatia matadoriloru passivitatiei, ca ei aru fi facutu unu isvoru fórt bogatu de castigu, speculandu cu cele mai sacre interese ale natiunei etc. apoi nu ne remane decátu a respinge acea insulta cu despretiulu ce ilu merita, a ii spune cá acei passivisti, cari totúsi au speculatu, n'au fostu niciodata passivisti sinceri, ci activisti mascati, cari isi au cautatu de trebsióra. Matadori passivitati ambla óre cersindu prin anticamerele ministeriali, mitre episcopesci, functiuni de statu si sinecure grase, séu cu totulu altii? Probatu contrariulu si atuncea natiunea va sci alege intre amicii sei adevirati si intre cei falsi. I.

— Dela Clusiu. Mari scandale se mai intempla si in acea capitala a Transilvaniei. Diarijele locali le descriu mai pe fia-care di. Clusiu avuse deputati ai sei pe comitele Emanuelu Pechy, fostu inainte gubernatoru alu Transilvaniei sub titlu de comisariu regescu si pe domnulu Bokros, din famili'a fostului castelanu Bucuru dela Branu, adeca romanu renegatu, dara omu prea cumu se cade. In Clusiu sunt vreo 59 de advocati, dintre carii cei mai multi o ducú fórt reu cu advocatur'a, mai alesu de candu le cadiura din mana processele bagatelle, din care cauza unii din ei alérge dupa ómeni pe strade, intrebandu dupa processe. Asia cátiva din acei advocati aruncandu-se in opozitiunea kossuthiana, produsera desbinari mari intre locuitori. Nu se crede cá voru reusi cu candidatii lor, se póte inse prea usioru, cá unii din ei se castige misióre, altii functiuni, sub conditiune de a repasi. Adeca ceva „Geschäft“. (Dupa „P. N.“)

Dela Orastei'a. Alegerile si unu scandalu de tiéra. (Estrasu din coresp. dela 5 Aug.) In acestu scaunu portarea romaniloru facia cu alegerile dietali fu urmatóri'a. Ei au decisu mai antaiu intr'o conferentia a se tiené strinsu de conclusele conferentiei sibienne, dara una parte din trensii totu au participatu la alegeri. In acestu cercu electorale, compusu din doue preturi, Orastei'a si Gioagiu, au fostu conserisi numai 760 alegatori de diverse nationalitati. Candidatii au fostu tenerulu com. Stef. Kunn si unu candidatu veneticu din B.-Pesta, anume Bobula. Din toti 760 alegatori au mersu la urna numai 265, éra ceilalti au remasu acasa. Din acei 265 votanti au fostu 125 romani, dara din comunele scaunului Orastei numai 25 romani, adeca camu cei de „Muss sein“, ceilalti éra din cerculu Gioagiului. Dintre preoti a votatu de aici din scaunu numai popa D. Pacurariu dela Vinerea. Din ceealta pretura au votatu mai toti popii. Com. St. Kunn fu alesu cu 234 voturi mari si late. Bobula isi castigase numai 31, cu ce pretiu, nu se scie.

Acestea judecate cu ochi limpedi, arata invederatu, cá aici propriulu poporu nu a participatu de locu la alegeri; éra déca se intempla si unu scandalu de fluieratu, acela esi numai dela „intelligentia“. In dio'a de alegere pe la 9 óre dem. presedentele comisiunei electorale citi actulu de candidatura la dieta a unui jidovu nebatisatu, cu numele Held, locuitoru de preste Murasiu. Acelu actu éra subscrisu de noue (9) preoti romanesci gr. orientali, de unu docente si de autorulu unei poesii dedicate eroilor dela Plevna si publicata in anulu trecutú prin mai multe diarie. Toti acesti „intelligenti“ candidatori de jidovu, éra de preste Murasiu. Din norocire comisiunea respinse acea candidatura popesca, din cauza cá i s'a prezentatu dupa 9 óre. Apoi facia cu scandale de acestea dd. Stravoiu et Filipescu mai cutédia se acuse in faci'a lumei pe poporulu romanescu de coruptu, demoralisatu, desbinatu de cátra „intelligentia“ sa? Asia, preoti romanesci isi alegu de aparatoriu alu intereselor sale eclesiastice si scolastice pe unu evreu talmudistu. Se póte óre o cadere morale si nationale mai cumplita decátu acésta? Mergeti inse de visitati bisericile si scólele acelorú popi, pentru-că se aflati si restulu.

Mai nou si mai tristu din Bosni'a Telegramulu din 13 Augustu: Intrég'a divisiune 20 a gener. c. Szapáry s'a retrasu din lipsa de victualii si apa. In 4. 8. 9. 10 batalii ferbinti. Detailiuri voru urma.

Femei romane! Preparati scame si bandage pentru armat'a imperiale, cá-ci in aceea curge si sangele fiiloru nostrii.

Sciiri diverse.

(Societatea academica romana din Bucuresti) este convocata in sessiunea sa anuale totu pe 16/28 Augustu, adeca a dou'a di dupa St. Mari'a cea mare. Acésta sessiune promite a fi cu atátu mai interesanta, cu cátu asta-data spiritele nu sunt asia distrase prin evenimentele bellice interne cá in anulu trecutú, si cu cátu se intimpla de unu anu incóce mai multe lucruri memorabili pe terenulu sciintieloru si alu literaturei in Parisu, in Montpellier, in Itali'a si chiaru in Bucuresti. Se mai spera totuodata, cá dd. membrii corespondenti si onorari ai Societatiei academice nu'si voru pregeta de aci inainte a concurge si ddloru cu lucrari, séu incai cu informatiuni literarie din provinci'a romanésca in care petrecu.

La loculu acesta ne permitemu a reflecta pe toti dd. auctori si traductori de orice carti romanesci, cá se nu'si pregete a tramite la bibliotec'a societatiei academice cáte unu esemplariu, in propriulu interesu bine intielesu alu fia-caruia, precum isi manifestase si societatea acad. dorint'i'a sa in vreo doue siedintie (vedé Annalele). Adress'a: La Societatea academica romana. Bucuresti in palatulu universitatiei.

— (In 18 Augustu st. n.) se va tienea in localitatile gimnasiului din Naseudu unu „balu academicu“ alu studentiloru naseudeni dela scólele mai inalte. Venitul curatu este destinatu in favórea stu-

dentiloru academici. Contribuiriile marinimóse se voru cuita pre cale diaristica.

— (Bibliografia.) In tipografia curtii (F. Göbel) din Bucuresti a esitu de sub tiparu „Manualu de moral'a crestina“ si „Invetiatur'a elementara despre dogmele bisericeii ortodoxe de resaritu“ de d. D. St. Calinescu, profesoare licentiatu la seminariulu centrale din Bucuresti.

— (Schimbarile teritoriale) in Orientu. In urm'a tractatului dela Berolinu, teritoriulu Turciei au scadiutu dela cele 6517 miluri patrate si din 10 milliöne locuitori, la 3867 miluri patrate si la 6½ milliöne locuitori. Noulu principatu ala Bulgariei cuprinde 1150 miluri patrate cu 1.700.000 locuitori. Romani'a si-au castigatu independentia si din cele 2201 miluri patrate cu 5.073.000 locuitori au crescutu la 2290 miluri patrate cu 5.110.000. Au pierdutu Bassarabi'a cu 150 miluri patrate si 175.000 locuitori. Dara acestea cifre despre Romani'a nu potú fi autentice; ele voru fi numai atunci, candu se va mesura tóta Dobrogea cu partea Bulgariei incorporata la ea, respective la Romani'a, si se va numera exactu poporatiunea cáta nu va fi emigratu de acolo, spre es. Cercassiani. — Serbi'a pana la resbelu avea 783 miluri patrate cu 1.360.000 locuitori, éra dupa resbelu ajunse se aiba 993 miluri patrate, cu aprópe 1.640.000 locuitori; asia se crede cá ea ar fi castigatu 56 miluri patrate si 54.000 locuitori. Noi credemu ca si acestea cifre sunt mai mari. In fine Muntenegru a crescutu dela 78 miluri patrate, cu 170.000 locuitori, la 158 miluri patrate cu 220.000 locuitori. In puterea mandatului primitu dela congresulu din Berolinu Austro-Ungari'a au ocupatu in Bosni'a si Hertiegovin'a 980 miluri patrate cu 1.250.000 locuitori, din care 750.000 sunt de confessiunea greco-orientale, aprópe 120.000 romano-catolici, éra restulu mahomedani. Dara si acestea cifre sunt fórt neigure. Greci'a ar fi se primésca cam 200 miluri patrate cu 300.000 locuitori in Tesali'a si Epiru. Russi'a castiga in Asi'a cam la 600 miluri patrate cu 800.000 locuitori. Angli'a in fine, capata cu insul'a Cipru unu crescamentu de 250 miluri patrate cu 150.000; éra dupa altii 200 mii de locuitori.

— (In 29 Iuliu la baile din Elöpatak-Valcele), se aflau 319 familii cu 687 pertóne. Majoritatea óspetiloru sunt veniti din Romani'a, de si déca nu ne insielamu renumitele ape feruginóse dela Vacaresti s'aru fi aflandu nu departe de Bucuresti éra Balta alba cu vindecátorele ei valori inca nu este mai departe ca Elöpataculu séu Tusnadulu. Dara ce o se le faci la acele paseri sburatóre, care in streinetate afla ca tóte sunt mai bune, ca acelea din patria lor?

— (Statistic'a divortiuiloru in Vien'a.) Enorm'a progressiune ce o luara divortiarile in capital'a Austro-Ungariei se póte vedé din urmatórele cifre: in anulu 1859 au fostu 13 divortii, in 1860: 17, 1861: 12, 1862: 10, 1863: 12, 1864: 27, 1865: 15, 1866: 35, 1867: 29, 1868: 115, 1869: 299, 1870: 310, 1871: 325, 1872: 334, 1873: 463, 1874: 437, 1875: 450 si in 1876: 500.

— (O comóra.) Diariulu neapolitanu „Stampa“ ii se scrie din Adria, o cetate cu o poporatiune de 35000 in provinci'a Terra di Bari, ca acolo s'au aflu o comóra cu 400000 galbeni. Acésta suma s'au desco-peritu in boltitur'a unei pivnitie a vechiului castelu ducale, care acuma este proprietatea d-lui Spagnoletti. Galbenii sunt batuti pe tempulu domniei regelui Ferdinandu IV intre anii 1759—1825 si paru a fi fostu ascunsi de cátra ducele de Andria, candu elu pe tempulu invasiunei franceze s'au refugiatu in Germani'a.

— (Diariulu „Drau“) aduce scirea, cá gídele din Essek dn. Piperger, a plecatu in dilele acestea spre Bosni'a luandu cu sine tóte instrumentele trebuincióse profesiunei sale umanitarie. Se vede cá a fostu chiamatu séu transmisu intr'acolo cu missiunea de a civilisá acele provinci' orientale, si poporatiunea lor cu ghiltiulu si cu furcile. Buna tréba, rea tocméla!

Cursulu monetelor in val. austr.

Vienna, 12 Augustu.

Galbinii imperat. de aur	fl.	5.52 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.28 „
Imperialu rusescu	„	9.30 „
Moneta germana de 20 marce	„	12.10 „
Sovereigns englesi	„	12. „
Lira turcesca	„	11. „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	100 90 „

The'a
antiarthritica si antirheumatica alui
WILHELM
curatitóre de sange spre a se folosi in
ori-care anotempu cá singurulu midilocu
curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concesiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1868.	Probata de- finitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. asse- curata contra falsificarii. Vien'a, 28 martie 1871.
---	---	---

The'a acést'a curatia organismulu intregu, strabate partile integrule corpú si folosindu-o cá beutura departéza dintr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecare perfecta a arthritei, reumatismului, bóla englezésca, si a altoru bóle invecchite incurabili, ale raneloru, cari puroiéza ne 'ncetatu, ale bóloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trupu si in faci'a, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acést'a au produsu rezultate fórt favorabili mai alesu in inflaturu de ficatu si de splina, cum si in greutáti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, scourgeri la femei etc.

Suferintie cum sunt bólele scófulóse, inflatur'a ghinduriloru sa vindaca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.
Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.
On. Dle! Mai am érási trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu excellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plátii prin posta. Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.
Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiú fi cunoscutu mai nainte puterea vindecátore „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiú fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiú fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetátii mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretuitu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu întórcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu

Josef Dilzl.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai transmis prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tóta stim'a

Florian Haselsteiner,
Nr. 43 in Klosterthal.

Preste pucinu va urmá continuarea epistoleloru de recunoscentia, fiindu preste potintia a le publicá dintr'odata pe tóte.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificari.

Adevrata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se póte trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depozitele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatú 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adevrat'a thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:

Sabiú la Frid. Thallmayer, comerciante.
Abrud: F. Tone & Comp.
Bistritia: Fridric Kelp, Tergovits & Zintz,
Dietrich & Fleischer.
Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.
Orastia: Carol Reckert, apotecariu.
Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.
Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu.
Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.
Lechintia: Friedr. Scheint, apotecariu.
Feldióra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.
Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu.
Osiorheiu: Max Bucher.
Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu.
Baia mare: I. Horacek, apotecariu.
Aindu: August Binder, apotecariu.
Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.
Romanu (Moldova): Josef Dannfy, apotecariu.
Sedişóra: Iosef B. Teutsch, comerciante.
Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.
Huniadóra: Fried. Acker, apotecariu.
Rosia: Ludw. Moldovan, apotecariu.
Ocn'a (I. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.